

Wyrok z 27 stycznia 2004 r., P 9/03
ZNAK DROGOWY „STREFA PARKOWANIA”

Rodzaj postępowania: pytanie prawne sądu Inicjator: Sąd Okręgowy w Warszawie	Skład orzekający: 5 sędziów	Zdania odrębne: 0
---	---------------------------------------	-----------------------------

Przedmiot kontroli	Wzorce kontroli
Upoważnienie właściwych ministrów do wydania rozporządzenia określającego znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania [Ustawa z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym: art. 7 ust. 2]	Warunki dopuszczalności upoważnienia do wydania rozporządzenia Zakaz subdelegacji [Konstytucja: art. 92 ust. 1 i 2]
Ustanowienie znaku drogowego „Strefa parkowania” jako znaku informacyjnego [Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z 21 czerwca 1999 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych: § 58 ust. 4]	Zakres regulacji prawa o ruchu drogowym [Ustawa z 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym: art. 1]

Sąd Okręgowy w Warszawie przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne na tle rozpoznawanej przez ten Sąd sprawy o wykroczenie z art. 92 § 1 kodeksu wykroczeń, który stanowi: „Kto nie stosuje się do znaku lub sygnału drogowego [...] podlega karze grzywny albo karze nagany”. Obwinionemu zarzucono niedostosowanie się do treści znaku drogowego „Strefa parkowania” (o symbolu D-44), które polegało na zaparkowaniu w takiej strefie bez uiszczenia opłaty.

Sąd przedstawiający pytanie prawne powziął wątpliwość, czy art. 7 ust. 2 ustawy Prawo o ruchu drogowym, upoważniający właściwych ministrów do wydania rozporządzenia określającego „znaki i sygnały obowiązujące w ruchu drogowym, ich znaczenie i zakres obowiązywania”, wykazuje dostateczny stopień „szczegółowości” wymaganej przez art. 92 ust. 1 Konstytucji. Z tym wiąże się wątpliwość, czy na podstawie takiej delegacji ustawowej właściwi ministrowie mogli wydać rozporządzenie ustanawiające znak „Strefa parkowania” jako znak informacyjny, w którego treści kryje się także element zakazu parkowania bez uiszczenia odpowiedniej opłaty, skoro w ustępie 1 tego samego artykułu ustawodawca przyjął – zdaniem Sądu Okręgowego rozłączny – podział znaków drogowych na znaki wyrażające „ostrzeżenia, zakazy, nakazy lub informacje”. SO zarzucił wręcz, że ustanowienie zakazu „Strefa parkowania” w ogóle nie mieści się w zakresie regulacji prawa o ruchu drogowym, określonym w art. 1 tej ustawy; nie ulega zaś wątpliwości, że rozporządzenie jako akt wykonawczy do ustawy nie może wykraczać poza zakres regulacji samej ustawy. Zasadnicza wątpliwość Sądu dotyczyła wreszcie kwestii, czy nieuiszczenie odpowiedniej opłaty za parkowanie w miejscu oznaczonym znakiem „Strefa parkowania” – wobec wspomnianych zastrzeżeń dotyczących sposobu ustanowienia i treści tego znaku – może stanowić podstawę do ukarania na podstawie kodeksu wykroczeń.

ROZSTRZYGNIĘCIE

1. Art. 7 ust. 2 prawa o ruchu drogowym jest zgodny z art. 92 ust. 1 i **nie jest niezgodny** z art. 92 ust. 2 Konstytucji.

2. § 58 ust. 4 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 czerwca 1999 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych, w brzmieniu zmienionym rozporządzeniem z 24 sierpnia 2000 r., jest zgodny z art. 1 prawa o ruchu drogowym (jw.).

W pozostałym zakresie objętym pytaniem prawnym Sądu Okręgowego (tj. w zakresie, w jakim Sąd odwołuje się do art. 92 § 1 kodeksu wykroczeń) Trybunał postanowił umorzyć postępowanie na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o TK z powodu niedopuszczalności wyrokowania.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Elementy kształtujące delegację ustawową do wydania rozporządzenia, jakich wymaga Konstytucja w art. 92 ust. 1, mogą być rekonstruowane nie tylko z samego przepisu upoważniającego, ale również z innych przepisów samej ustawy upoważniającej. W szczególności ocena stopnia szczegółowości upoważnienia ustawowego musi niekiedy uwzględniać treść kilku przepisów ustawy.
2. Z treści art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym nie wynika, że poszczególne wymienione tam kategorie znaków drogowych (znaki wyrażające ostrzeżenia, zakazy, nakazy lub informacje) wykluczają się. Przeciwnie, nie jest wykluczone istnienie znaków drogowych łączących w swojej treści kilka funkcji, np. informacji i zakazu. Określenie treści zakazu lub nakazu opiera się w zasadniczym stopniu na treści przepisów ustawy i – uzupełniająco – wydanego na jej podstawie rozporządzenia regulującego znaki drogowe.
3. Nie można zgodzić się z poglądem, jakoby delegacja do wydania rozporządzenia zawarta w art. 7 ust. 2 prawa o ruchu drogowym nie odpowiadała konstytucyjnemu wymaganiu stanowienia rozporządzeń na podstawie „szczegółowego upoważnienia”, co Sąd przedstawiający pytanie prawne wiąże ze zbyt lakonicznym, jego zdaniem, określeniem znaczenia i zakresu obowiązywania znaków drogowych. Zarzut niewystarczającej szczegółowości upoważnienia uzasadniany przede wszystkim przez odwołanie się do nietrafnej interpretacji art. 7 ust. 1 (por. tezę 2), nie jest zasadny.
4. Znak informacyjny D-44 („Strefa parkowania”), oznaczający wjazd do strefy, w której za postój pojazdu pobierana jest opłata i w której zabroniony jest postój pojazdu bez wniesienia opłaty, został opisany w badanym § 58 ust. 4 rozporządzenia (zob. punkt 2 sentencji), wydanym na podstawie art. 7 ust. 2 prawa o ruchu drogowym. Mamy tu do czynienia z sytuacją jednoznacznego słownego wyrażenia funkcji zakazu w wyjaśnieniu treści tego znaku.
5. Nietrafny jest pogląd, według którego kwestionowane unormowanie rozporządzenia nie mieści się w zakresie regulacji prawa o ruchu drogowym z 1997 r., określonym w art. 1 tej ustawy. Elementem ustawowej regulacji „ruchu drogowego” jest bowiem także pojęcie „postoju pojazdu” (por. art. 2 pkt 30 ustawy). Zatem znak drogowy informujący o wjeździe do strefy, w której zabroniony jest postój bez wniesienia opłaty, bez wątplenia nor-

muje pewien element ruchu drogowego, którego zasady regulowane są przez prawo ruchu drogowego, czyli ustawę, na podstawie której wydano kwestionowane rozporządzenie.

6. Badanie przez Trybunał Konstytucyjny unormowania wskazanego w punkcie 2 sentencji, mimo że kwestionowane rozporządzenie zostało już uchylone przez – zastępujące go – rozporządzenie z 31 lipca 2002 r., jest dopuszczalne. Jak bowiem wynika z rozpatrywanego pytania prawnego, przepis ten może stać się podstawą wyegzekwowania odpowiedzialności karnej osoby, która nie zastosowała się do znaku określonego w tym przepisie. Odpowiedź na pytanie prawne wiąże się więc z problemem ochrony konstytucyjnych wolności i praw strony postępowania sądowego, w związku z którym sformułowane zostało pytanie prawne sądu, co w świetle art. 39 ust. 3 ustawy o TK uzasadnia jego rozpoznanie.
7. Sformułowanie pytania prawnego nie pozwala na dokonanie przez Trybunał oceny badanej regulacji rozporządzenia w kontekście art. 92 § 1 kodeksu wykroczeń, który jest brany pod uwagę jako podstawa ewentualnego ukarania osoby obwinionej o parkowanie w strefie oznaczonej znakiem „Strefa parkowania” bez uiszczenia odpowiedniej opłaty. W tym zakresie pytanie prawne nie wskazuje bowiem powołanego przepisu kodeksu wykroczeń ani jako przedmiotu pytania prawnego, ani jako wzorca kontroli kwestionowanego przepisu rozporządzenia, lecz zmierza w kierunku swoistego „upewnienia się” przez Sąd, czy zakres zastosowania art. 92 § 1 k.w. obejmuje również sytuację nieprzestrzegania znaku drogowego opisanego w kwestionowanym unormowaniu rozporządzenia. Przy takim sformułowaniu pytania prawnego chodziłoby więc o wykładnię ustawy, co nie mieści się w kognicji Trybunału Konstytucyjnego (por. art. 188 w związku z art. 193 Konstytucji) i czyni niedopuszczalnym wyrokowanie w tym zakresie (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK).

Przepisy Konstytucji i ustawy o TK

Konstytucja

Art. 92. 1. Rozporządzenia są wydawane przez organy wskazane w Konstytucji, na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej wykonania. Upoważnienie powinno określać organ właściwy do wydania rozporządzenia i zakres spraw przekazanych do uregulowania oraz wytyczne dotyczące treści aktu.

2. Organ upoważniony do wydania rozporządzenia nie może przekazać swoich kompetencji, o których mowa w ust. 1, innemu organowi.

Art. 188. Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
- 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,
- 4) zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych,
- 5) skargi konstytucyjnej, o której mowa w art. 79 ust. 1.

Art. 193. Każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem.

Ustawa o TK

Art. 39. 1. Trybunał umarza na posiedzeniu niejawnym postępowanie:

- 1) jeżeli wydanie orzeczenia jest zbędne lub niedopuszczalne,
- 2) na skutek cofnięcia wniosku, pytania prawnego albo skargi konstytucyjnej,
- 3) jeżeli akt normatywny w zakwestionowanym zakresie utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia przez Trybunał.

2. Jeżeli okoliczności, o których mowa w ust. 1, ujawnią się na rozprawie, Trybunał wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania.

3. Przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się, jeżeli wydanie orzeczenia o akcie normatywnym, który utracił moc obowiązującą przed wydaniem orzeczenia, jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych wolności i praw.